

GERİ KAZANIM KATILIM PAYI (GEKAP)

I- GEKAP Hakkındaki Mevzuat:

10 Aralık 2018 tarihli Resmi Gazetede yayımlanan 7153 sayılı Kanun'la Çevre Kanunu'na eklenen ek 11. maddeyle "Geri kazanım katılım payı" hayatımıza girmiştir. Söz konusu madde;

Geri kazanım katılım payı

Ek Madde 11- Yurt içinde piyasaya arz edilen bu Kanuna ekli (1) sayılı listede yer alan ürünlerden poşetler için satış noktalarından, diğer ürünler için piyasaya sürenlerden/ithalatçılardan bu listede belirtilen tutarda geri kazanım katılım payı tahsil edilir. Bu listedeki ürünlerden herhangi birinin piyasaya arzının, farklı bir ürünün, malzemenin veya eşyanın ithalatı ile birlikte gerçekleşmesi halinde geri kazanım katılım payı ithalatçıdan tahsil edilir.....

Bu listede yer alan tutarlar takvim yılı başından geçerli olmak üzere her yıl bir önceki yıla ilişkin olarak 4/1/1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanununun mükerrer 298 inci maddesi hükümleri uyarınca tespit ve ilan edilen yeniden değerlendirme oranında artırılarak uygulanır. Bu şekilde hesaplanan tutarların %5'ini aşmayan kesirler dikkate alınmaz. Cumhurbaşkanı, bu suretle tespit edilen tutarları yarısına kadar artırmaya veya indirmeye yetkilidir. ...

Geri kazanım katılım payları ürünün piyasaya sürüldüğü/ithal edildiği tarihi takip eden ayın yirmi dördüncü günü sonuna kadar ilgililerin gelir veya kurumlar vergisi yönünden bağlı olduğu vergi dairesine, gelir veya kurumlar vergisi mükellefiyeti bulunmayanlar tarafından ise Gelir İdaresi Başkanlığı tarafından belirlenecek vergi dairesine beyan edilerek aynı ayın sonuna kadar ödenir. Katılım payının süresinde beyan edilmediğinin veya eksik beyan edildiğinin tespiti halinde beyan edilmeyen veya eksik beyan edilen katılım payının bir ay içinde ödenmesi gerektiği ilgiliye tebliğ edilir. Süresinde beyan edilmeyen veya eksik beyan edilen katılım payının beyan edilmesi gereken son günden ödendiği tarihe kadar geçen süre için 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanunun 51 inci maddesine göre hesaplanacak gecikme zammı oranında faiz uygulanarak aynı Kanuna göre tahsil edilir. Bu madde kapsamında tahsil edilen tutarlar genel bütçeye gelir kaydedilir.

Hazine ve Maliye Bakanlığı, geri kazanım katılım payının beyan ve ödeme sürelerini kanuni süresinden itibaren bir ayı geçmeyecek şekilde yeniden belirlemeye yetkilidir." şeklinde hüküm altına alınmıştır.

4 Nisan 2019 tarihli "1 Sıra No'lu Geri Kazanım Katılım Payı Beyannamesi Genel Tebliği" ile 2872 sayılı Çevre Kanunu'na ekli 1 sayılı listede yer alan ürünlerden sadece plastik poşetler için ödenecek geri kazanım katılım payının beyan ve tahsiline ilişkin usul ve esaslar düzenlenmişti.

Daha sonrasında, 31 Aralık 2019 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanan "Geri Kazanım Katılım Payına İlişkin Yönetmelik" ile lastik, akü, piller, madeni yağ, bitkisel yağ, ilaç, elektrik ve elektronik eşya, ambalaj-plastik, metal, kompozit, cam, ahşap gibi ürünler için de uygulama alanı genişletilmiştir. Söz konusu yönetmeliğin yürürlüğe giriş tarihi **01.01.2020** olarak belirlenmiştir. Dolayısıyla hali hazırda tek 1 adet poşet beyan edilirken 01.01.2020 tarihinden itibaren artık birçok atık beyan edilecektir.

05.02.2020 tarihli 2 Sıra No'lu Geri Kazanım Katılım Payı Beyannamesi Genel Tebliği ile de yeni düzenlemeye ek açıklayıcı maddeler ihdas edilmiştir.

GEKAP düzenlemesiyle ilgili olarak yayımlanan tüm bu mevzuat birlikte değerlendirildiğinde bu yeni düzenlemeyle ilgili hususlar aşağıda detaylı bir şekilde açıklanmıştır.

II-GEKAP Kapsamındaki Ürünler

Çevre Kanunu'nun Ek-1 sayılı listesine konu olan ürünlerin piyasa arz edilmesi ve ithalatı halinde GEKAP doğmaktadır. Bu ürünler hesaplanacak tutarları ile birlikte aşağıda yer almaktadır.

Ürün Cinsi	Tutar
Plastik poşet (Plastik alışveriş torbaları)	15 kr./adet
Lastik (Binek araç)	2 TL/adet
Lastik (Otobüs, kamyon, kamyonet, yükleyici ve kazıcı lastikleri ve diğerleri)	4 TL/adet
Lastik (İş makinası lastikleri)	10 TL/adet
Dolgu lastikler	5 TL/adet
Akümülatör (Kurşun asitli olanlar)	20 kr./kg
Akümülatör (Nikel kadmiyumlu olanlar)	50 kr./ kg
Akümülatör (Diğerleri)	5 kr./kg
Çinko karbon piller	2 TL/kg
Alkali silindirik piller	2 TL/kg
Alkali düğme piller	3 TL/kg
Düğme piller çinko-hava ve gümüş oksitli	10 TL/kg
Lityum düğme piller	10 TL/kg
Lityum silindirik şarjlı ve primer pil çeşitleri (Araç bataryaları hariç)	5 TL/kg
Otomotiv pilleri (Kurşun içerenler hariç)	15 TL/kg
Lityum içeren araç bataryaları	15 TL/kg
Diğer şarjlı piller	5 TL/kg
Madeni yağ	50 kr./kg
Bitkisel yağ	10 kr./kg
Elektrikli ve elektronik eşya: Televizyon/Monitör	20 kr./kg
Elektrikli ve elektronik eşya: Bilişim telekomünikasyon ekipmanları (Televizyon ve monitörler hariç)	20 kr./kg
Elektrikli ve elektronik eşya: Aydınlatma ekipmanları 10 kr./adet	10 kr./adet
Elektrikli ve elektronik eşya: Küçük ev aletleri ve diğerleri	20 kr./kg
Elektrikli ve elektronik eşya: Beyaz eşyalar (Buzdolabı/Soğutucular/İklimlendirme cihazları hariç)	25 kr./kg
Elektrikli ve elektronik eşya: Buzdolabı/Soğutucular/İklimlendirme cihazları	30 kr./kg
İlaç	1 kr./kutu veya şişe

Ürün Cinsi	Kg Başına Alınacak Tutar (kr.)	Adet Başına Alınacak Tutar (kr.)
PLASTİK AMBALAJ		
İçecek Ambalajları (Adet)		
0,33 litreye kadar		1
0,3301-0,75 litre arası		2
0,7501-1,5 litre arası		3
1,501 litre üzeri		4
Diğerleri (Poşet Hariç) (kg)	40	
METAL AMBALAJ		
İçecek Ambalajları (Adet)		3
Diğerleri (kg)	50	
KOMPOZİT AMBALAJ		

Kâğıt-Karton Ağırlıklı Kompozit İçecek Ambalajları (Adet)		
0,25 litreye kadar		1
0,2501-0,5 litre arası		2
0,501 litre üzeri		4
Diğerleri (kg)	50	
KÂĞIT KARTON AMBALAJ (kg)	20	
CAM AMBALAJ		
İçecek Ambalajları (Adet)		
0,25 litreye kadar		2
0,2501-0,5 litre arası		3
0,501-1 litre arası		4
1,01-5 litre arası		5
5,01 litre üzeri		10
Diğerleri (kg)	20	
AHŞAP AMBALAJ		
AHŞAP AMBALAJ (Adet)		10

III- GEKAP'ta Mükellef:

31.12.2019 tarihli 30995 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan yönetmelik kapsamındaki ürünlerden;

1. Plastik poşetler için satış noktalarından,
2. Diğer ürünler için ise piyasaya süren/ithalatçı ,

gerçek veya tüzel kişilerden geri kazanım katılım payı alınır.

01.01.2020 tarihinden itibaren yukarıdaki ürünlerden yurt içinde piyasaya sürenler veya ithal edenler sorumlu olacaktır. Piyasa sürme sadece yurt içine sunma olarak tanımlanmakta olup ihracat kapsam dışında tutulmuştur.

Mezkur Yönetmelikte **Piyasaya Süren**: “27/11/2014 tarihli ve 29188 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Mesafeli Sözleşmeler Yönetmeliği kapsamındaki mesafeli sözleşmeler ile yapılan satışlar da dâhil olmak üzere, satış yöntemine bağlı olmaksızın, bu Yönetmelik kapsamındaki ürünlerini veya ambalajlı eşya/malzemelerini piyasaya arz edenleri, üreticisi tarafından doğrudan piyasaya arz edilmeyen ürünler ile ambalajlı eşya ve malzemeler için ürünün ya da eşya/malzemenin ambalajı üzerinde adını ve/veya ticari markasını kullanarak piyasaya arz eden gerçek veya tüzel kişileri, ürünlerin ve ambalajlı eşya/malzemelerin üreticilerinin Türkiye dışında olması halinde ise bu üreticiler tarafından yetkilendirilen temsilciyi ve/veya ithalatçıyı” şeklinde açıklanırken **İthalatçı**: “Kanununun ek-1 sayılı listesinde yer alan ürünleri kendi nam ve hesabına millileştirerek serbest dolaşıma sokulmak suretiyle ithal eden gerçek veya tüzel kişiler” olarak tanımlanmıştır.

Piyasaya Sürenler İçin Mükellefiyet:

Piyasaya süren olarak tanımlanan gerçek ve/veya tüzel kişiler ambalajlar için belirlenen geri kazanım katılım payı uygulamasından sorumlu tutulurlar. Konuya ilişkin örnekler aşağıdaki gibidir.

Örnek-1: Saç Kremi üretimi faaliyetinde bulunan (D) firması kendi adı ve/veya ticari markasıyla ambalajlı saç kremlerini toptancı olan (E) firmasına satmıştır. Toptancı (E) firması tarafından ambalajlı saç kremleri (F) bayiine, (F) bayisi tarafından ise tüketicilere satılmıştır. Bu faaliyet çerçevesinde saç kremi ambalajlarının (D) firması tarafından (E) toptancısına satışı esnasında oluşacak geri kazanım katılım payından piyasaya süren olarak (D) firması sorumludur. Sonraki satışlar geri kazanım katılım payına tabi değildir.

Örnek-2: İçme suyu dolumu faaliyetinde bulunan (Z) gerçek kişisi, dolum faaliyeti sonucunda kendi ticari markasıyla tüketicilerin kullanımı için piyasaya arz etmiş olduğu suyun ambalajları için piyasaya süren olarak geri kazanım katılım payından sorumludur.

Örnek-3: Biber Salçası üretimi faaliyetinde bulunan (F) firması, (B) firması adına üretim gerçekleştirmekte ve ambalajlı salçalar (B) firmasının ticari markasıyla tüketicilerin kullanımı için piyasaya arz edilmektedir. Bu durumda piyasaya arz edilen salçanın ambalajı için (B) firması piyasaya süren, (F) firması ise tedarikçidir. Bu faaliyet çerçevesinde tedarikçi (F) firmasının piyasaya süren (B) firmasına satış işlemi esnasında oluşacak geri kazanım katılım payından (B) firması piyasaya süren olarak sorumludur. Sonraki satışlar geri kazanım katılım payına tabi değildir.

Örnek-4: Meyvalı Gazoz üretimi faaliyetinde bulunan (A) firması ürünlerini (B) firması adına üretmekte ve ürünlerin ambalajlarında her iki firmanın da adı ve/veya ticari markası bulunmaktadır. Ürünlerin tüketicilerin kullanımı için piyasaya arzı (B) firması tarafından gerçekleştirilmekte olup, (A) ve (B) firmaları arasında yapılacak herhangi bir sözleşmede aksi bir durum belirtilmediği sürece; piyasaya arz edilen içeceğin ambalajı için (B) firması piyasaya süren, (A) firması ise tedarikçidir. Bu faaliyet çerçevesinde (A) firmasının (B) firmasına satış işlemi esnasında oluşacak geri kazanım katılım payından (B) firması piyasaya süren olarak sorumludur. Sonraki satışlar geri kazanım katılım payına tabi değildir.

İthal Edenler İçin Mükellefiyet:

İthalat işlemlerinde GEKAP, malın serbest dolaşıma sokularak millileştirilmesi aşamasında doğmaktadır.

Bu kapsamdaki ürünler ithal ediliyor ise GEKAP sorumluluk sadece serbest dolaşıma giriş rejiminde söz konusu olacaktır. Diğer gümrük rejimlerine konu ürünler kapsam dışındadır. Örneğin dahilde işleme rejimi veya geçici ithalat rejimine konu olan ürünler için GEKAP mükellefiyeti doğmayacaktır.

Ambalajlı ürünleri ithal edenler de ambalajı piyasaya süren olarak tanımlanır ve ithal edilen ürün/eşya/malzemenin ambalajları için geri kazanım katılım payı uygulamasından sorumlu tutulurlar. Türkiye dışındaki üretici tarafından ülkemizde yetkilendirilen temsilci ve/veya ithalatçılar piyasaya süren olarak geri kazanım katılım payı uygulamasından sorumludur. Konuya ilişkin örnekler aşağıdaki gibidir.

Örnek-1: Yurt dışından kendi kullanımı için hammadde ithal eden sanayi işletmesi ithal etmiş olduğu hammaddenin ambalajları için piyasaya süren olup ithalatın gerçekleşme tarihi itibarıyla bu ambalajlara yönelik geri kazanım katılım payından sorumludur.

Örnek-2: Yurt dışından parfüm ithal eden (F) firması ithal etmiş olduğu parfümün ambalajları için piyasaya sürendir ve geri kazanım katılım payı uygulamasından sorumludur. Geri kazanım katılım payına ilişkin beyan ve ödemeler ithalatın gerçekleştiği işlem tarihi üzerinden yapılır. İthalat sonrası yurtiçinde yapılan devir ve satışlar için geri kazanım katılım payı yükümlülüğü oluşmaz.

Örnek-3: Yurtdışından 1000 adet cam ambalajlı içecek ithal eden (T) firması bu ambalajlı içeceklerin 700 âdetini yurtiçinde piyasaya süren olarak faaliyet gösteren (Y) firmasına ithalat yetkilisi/temsilcisi sıfatı ile ithal etmiş, 300 adedini ise kendi nam ve hesabına ithal etmiştir.

Bu durumda; 700 adet içecek ambalajından oluşan geri kazanım katılım payı yükümlülüğünden (Y) firması sorumlu olup (T) firması sadece kendi adına ithal ettiği 300 adet içeceğin içecek ambalajından oluşan geri kazanım katılım payından sorumludur.

Ambalaj Tedarikçileri için Mükellefiyet:

Ambalaj Tedarikçisi; kendisi ambalaj üreticisi olmayıp piyasaya sürenlere ambalaj tedarik edenler ile ambalajlı ürün piyasaya sürenler adına ambalajlı ürünü fason olarak üreten veya ürünleri piyasaya sürenler adına ambalajlayanlardır/ dolumunu yapanlardır.

Ambalaj tedarikçileri, tedarik ettikleri ambalajlar için geri kazanım katılım payı uygulamasına tabi değildirler. Ambalajlı ürün tedarikçileri tarafından piyasaya sürenler adına fason olarak üretilen ambalajlı ürün/eşya/malzemenin piyasaya arzı piyasaya sürenler tarafından yapıldığından ambalajlı ürün tedarikçileri geri kazanım katılım payı uygulamasından sorumlu değildir.

Tedarikçiler tarafından piyasaya sürenlere tedarik edilen ambalajlı ürün teslimlerinin gerçekleşme tarihi, bu ambalajlı ürünlerin piyasaya sürülme tarihidir ve piyasaya sürenler tarafından bu tarih esas alınarak geri kazanım katılım payı yükümlülüğü yerine getirilir.

Tedarikçiler ile piyasaya sürenler arasındaki mal/malzeme/eşya vb. ambalajlı ürün teslimlerine ilişkin belgeler (Hazine ve Maliye Bakanlığı mevzuatı uyarınca düzenlenen) piyasaya süren işletmelerin tespitinde esas belge olarak değerlendirilir.

Satış Noktaları için Mükellefiyet:

Satış noktalarında satılan ürünlerin ambalajlarının geri kazanım katılım payından bu ürünlerin üzerinde adını ve/veya ticari markasını bulunduran gerçek ve/veya tüzel kişiler sorumludur.

Satış noktalarında ambalajsız ürünlerin ambalajlanarak piyasaya arz edilmesi durumunda ambalajlama işlemi yapan satış noktaları piyasaya süren olarak tanımlanır ve bu ambalajlar için geri kazanım katılım payından sorumludurlar. Bu ambalajlı malzemelerin satışının gerçekleştiği tarih itibarıyla geri kazanım katılım payı yükümlülüğü oluşur ve beyanname vermek sureti ile satış noktaları tarafından geri kazanım katılım payı ödemesi yapılır.

Örnek 1: Cafe işleten (E) kişisi çay, kahve gibi içecekleri müşterilerine cam, porselen ve tek kullanımlık bardaklarda (kapaklı ve/veya kapaksız, kağıt-karton ve/veya plastik ağırlıklı kompozit malzemeden imal edilmiş) sunmaktadır.

(E) kişisi müşterilerine çay/kahve sunumunda (satış ve/veya ikram) kullandığı tek kullanımlık bardakları bu malzemeleri üreten (B) firmasından boş olarak satın almaktadır. Bu durumda; Cafe işleticisi (E), içecek ürünlerini müşterilerine sunarken kullandığı tek kullanımlık bardaklar (kapaklı ve/veya kapaksız, kağıt-karton ve/veya plastik ağırlıklı kompozit malzemeden imal edilmiş) için piyasaya süren konumundadır.

(E), ürünlerinin müşterilerine sunumu itibarıyla oluşan geri kazanım katılım payını (içecek ambalajları için belirlenmiş olan tutar üzerinden) beyan etme ve ödeme yükümlülüğü bulunmaktadır.

Tekrar kullanılabilir cam, porselen fincanları için (E) gerçek kişinin, tek kullanımlık bardaklar için ise bu bardakların üreticisi olan (B) firmasının geri kazanım katılım payı uygulamasında yükümlülüğü bulunmamaktadır.

IV-Ambalaj

Ambalaj ilgili yönetmeliğin 4/1-a maddesinde “ *Hammaddeden işlenmiş ürüne kadar, herhangi bir eşya veya malzemenin üreticiden kullanıcıya veya tüketiciye ulaştırılması aşamasında, taşınması, korunması, saklanması ve satışa sunulması için kullanılan ve bileşenleri dâhil tüm malzemeleri,*” şeklinde açıklanmıştır. Dolayısıyla söz konusu tanımın geniş çerçevesi dikkate alındığında pek çok sektörde yeni mükellefiyetler doğuracağı açıktır.

T.C. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'nın GEKAP Yönetmeliğinin Uygulanmasına Dair Usul ve Esaslar konulu yazısında ambalaj ile ilgili detaylı ve geniş kapsamlı açıklamalara yer verilmiştir. Söz konusu yazıda, “*Ambalajlar; içerisinde bulunan, taşınan, korunan, saklanan ve/veya satışa sunulan ürün/eşya/malzemelerin Çevre Kanunu ek-1 sayılı listesinde olup olmamasına, bu ürün/eşya/malzemelerin tehlikeli veya tehlikesiz özellik gösterip göstermemesine bakılmaksızın geri kazanım katılım payı uygulamasına tabi tutulur.*” şeklinde tanımlanmış ve aşağıdaki gibi açıklanmıştır.

A- Ambalaj Tanımına Uyan Ürünler

Kriter 1

- Başka bir ürün/eşya/malzemenin ayrılmaz bir parçası değilse,
- Başka bir ürün/eşya/malzemenin kullanım ömrü boyunca o ürün/eşya/malzemeleri içinde bulundurmak, desteklemek veya korumak için kullanımı gerekli değilse,
- Başka bir ürün/eşya/malzeme ve bunların tüm parçaları ile birlikte kullanılıp, tüketilip, bertaraf edilmiyorsa, ambalaj olarak kabul edilir.

Bu kriterlerin herhangi birisini sağlamayanlar asıl ürün/eşya/malzemenin orijinal parçası olarak kabul edilirler ve ambalaj olarak tanımlanmazlar.

Kriter 2

Satış yerlerinde doldurulmak üzere tasarlanan ve bu şekilde kullanılan ürün/eşya/malzemeler ile satış yerlerinde satılan, doldurulan ya da doldurulması tasarlanan ve bu şekilde kullanılan tek kullanımlık ürün/eşya/malzemeler ambalaj olarak kabul edilir. Bu kriterleri sağlamayan veya tekrar aynı amaçla bağımsız kullanımı mümkün olanlar orijinal ürün/eşya/malzemeler olarak kabul edilirler ve ambalaj olarak tanımlanmazlar.

Kriter 3

Ambalajın bileşenleri ve ambalajda bulunan destekleyici, yardımcı parçalar bütünlük oldukları ambalajın parçası kabul edilir.

Bir ürüne doğrudan asılan ya da takılan ve ambalaj görevi gören bu parçalar o ürünün ayrılmaz bir parçası olmayıp, ürün ile birlikte kullanılıp, tüketilip, bertaraf edilmedikçe ambalaj kabul edilir.

B- Üretildiği Malzemeye Göre Ambalajların Tanımlanması

Plastik Ambalaj: Sadece plastik malzemeden yapılmış ambalajlar Örnek: Plastik kaplar, kutular

Cam Ambalaj: Sadece cam malzemeden yapılmış ambalajlar Örnek: Cam kavanozlar

Kâğıt-Karton Ambalaj: Sadece kâğıt-karton malzemeden yapılmış ambalajlar Örnek: Karton kutu ve koliler

Metal Ambalaj: Sadece metal malzemeden yapılmış ambalajlar Örnek: Teneke, metal ve alüminyum kutular

Ahşap Ambalaj: Sadece ahşap malzemeden yapılmış ambalajlar Örnek: Ahşap kasalar, ahşap paletler

Kompozit Ambalaj: Farklı malzemelerin (kâğıt-plastik-metal-cam gibi) birlikte kullanılması ile yapılmış ve bu malzemelerin elle birbirinden ayrılmasının mümkün olmadığı ambalajlar

Bu ambalajlar içeriği itibariyle kullanılan malzemenin ağırlığına göre aşağıdaki şekilde isimlendirilir:

- Plastik ağırlıklı kompozit ambalaj
- Kâğıt karton ağırlıklı kompozit ambalaj
- Metal ağırlıklı kompozit ambalaj
- Cam ağırlıklı kompozit ambalaj

C- Kullanım Amacına Göre Ambalajların Tanımlanması

a-Birincil Ambalaj/İç Ambalaj/Satış Ambalajı: Ürünlerin kullanıcı veya tüketicilere ulaştırılmasında en küçük satış birimi oluşturmaya uygun olarak yapılan, ürünle doğrudan veya kısmen temas halinde olabilen ambalajlar ve bunların orjinal parçalarını (satış birimini tamamlamak için gereken diğer ambalaj bileşenlerini örneğin, kapak/mantar/tıpa, etiket, zımba teli gibi) ifade eder.

Kapak/mantar/tıpa, etiket, zımba teli gibi ambalaj bileşenleri ambalajla birlikte kullanılmamaları durumunda ambalaj olarak değerlendirilmezler.

Örnek-1: Bitkisel yağ şişeleri/bidonları/tenekeleri (kapakları ve etiketleri dâhil) birincil ambalaj olarak değerlendirilir.

Örnek-2: Elektrikli ve elektronik eşyaların karton kutuları (birincil ambalaj için kullanılan etiket, ürünü destekleyici strafor/köpük, vb. parçalar dâhil) birincil ambalaj olarak değerlendirilir.

Örnek-3: Deterjan kapları (kapakları ve etiketleri dâhil) birincil ambalaj olarak değerlendirilir.

Örnek-4: Dondurma/şeker/çikolata ile bütünleşik ahşap/plastik gibi çubuklar ambalaj olarak değerlendirilmez.

Örnek-5: Et ve gıda ürünlerinin pişirilmesinde kullanılan metal/ahşap gibi çubuklar ambalaj olarak değerlendirilmez.

b-İkincil Ambalaj/Grup Ambalaj: Birden fazla sayıda satış ambalajını bir arada tutacak şekilde tasarlanmış, üründen ayrıldığı anda ürünün herhangi bir özelliğinin değişmesine neden olmayan ambalajı ifade eder.

Örnek-1: Birden fazla içecek ambalajını bir arada tutmak için içecek ambalajlarını sararak çevreleyen plastik film ile tutamaçlar ve tabanlıklar ikincil ambalajdır.

Örnek-2: Birden fazla ambalajlı ürünü bir arada bulunduran karton kutular ikincil ambalajdır.

c-Üçüncül Ambalaj/Nakliye Ambalajı/Dış Ambalaj: Belirli sayıda satış ambalajlarının veya grup ambalajlarının taşıma ve depolama işlemlerini kolaylaştırmak ve bu işlemler sırasında zarar görmesini önlemek amacıyla, karayolu, demiryolu, deniz yolu ve havayolu taşımasında kullanılan konteynırlar hariç kullanılan ambalajı ifade eder.

Örnek-1: Satış yerlerine ambalajlı ürünlerin gönderilmesi esnasında kullanılan plastik veya ahşap paletler üçüncül ambalajdır.

d- İçecek Ambalajı: İçeceklerin nihai kullanıcı veya tüketicilere ulaştırılmasında en küçük satış birimi oluşturmaya uygun olarak yapılan, içeceklerle doğrudan veya kısmen temas halinde olan, orijinal parçaları dâhil ambalajları ifade eder.

İçecek ambalajlarından birincil (satış) ambalaj tanımına uyan ambalajların etiket, kapak ve mantar gibi orijinal eşya/parça olarak tanımlanan kısımları birincil ambalaj tanımı içinde bütün olarak değerlendirilir.

Örnek: İçeceklerin şişeleri, kutuları (kapak/mantar/tıpa ve etiketleri şişe veya kutuya dâhil) içecek ambalajıdır.

V- Plastik Poşetler ve Diğer Torbalar

T.C. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'nca yayımlanarak yürürlüğe giren "Plastik Poşetlerin Ücretlendirilmesine İlişkin Usul ve Esaslar" kapsamında tüketicilere/kullanıcılara ücret karşılığı verilen plastik poşetler "2872 sayılı Çevre Kanunu ek-1 sayılı listesinde "Plastik poşet (Plastik alışveriş torbaları)" sınıfında yer almakta olduklarından geri kazanım katılım payına tabidir. Geri kazanım katılım payından adet bazında satış noktaları sorumludur.

Ücretlendirmeye tabi olmayan plastik poşetler ve diğer torbalar ise ambalaj olarak değerlendirilir ve geri kazanım katılım payına tabidir. Geri kazanım katılım payından piyasaya sürenler (satış noktaları, eczaneler, kargo firmaları vb.) ambalaj cinsine göre kilogram bazında sorumludur.

Örnek 1: (A) mağazası satmış olduğu ürünlerin taşınması için tüketicilere ücretsiz olarak kâğıt torba vermektedir. Bu torbaların ambalaj olarak değerlendirilmesi sebebiyle (A) satış noktası için geri kazanım katılım payı yükümlülüğü bulunmaktadır. (A) satış noktası söz konusu geri kazanım katılım payından Çevre Kanunu ek-1 sayılı listesinde yer alan Kâğıt Karton Ambalaj başlığı altında ağırlık bazında sorumludur.

VI-GEKAP'a Tabi Ürünlerin Birincil ve Diğer Ambalajları

2872 sayılı Çevre Kanunu ek-1 sayılı listesinde gösterilen ve geri kazanım katılım payı tahsil edilecek ürünlerin (sadece Lastik, Akümülatör, Madeni Yağ, Bitkisel Yağ, Elektrikli ve Elektronik Eşya, Pil, İlaç) birincil ambalajlarından (şişe, bidon, teneke kutu, kâğıt/karton koli veya plastik sarmalı/kaplaması gibi) beyan alınacak ancak geri kazanım katılım payı tahsil edilmeyecektir.

Ancak, Çevre Kanunu ek-1 sayılı listesinde gösterilen geri kazanım katılım payı alınacak ürünlerden Geri Kazanım Katılım Payına İlişkin Yönetmelik gereği geri kazanım katılım payı tahsilinin yapılmadığı durumlarda bu ürünlerin birincil ambalajları için beyan verme ve geri kazanım katılım payı ödeme yükümlülüğü oluşacaktır.

Ayrıca, geri kazanım katılım payına tabi olup olmamasına bakılmaksızın ürünlerin birincil ambalajları olarak kabul edilenler haricindeki diğer ambalajları için de geri kazanım katılım payı tahsil edilecektir.

Ambalajlar için geri kazanım katılım payı uygulaması sadece bu ambalajların bir ürün/eşya/malzemenin piyasaya arzı için kullanılması durumunda geçerli olup herhangi bir ürün/eşya/malzemenin piyasaya arzına yönelik kullanılmayan ambalajlar için geri kazanım katılım payı uygulanmaz.

Geri kazanım katılım payı uygulamasına tabi olmayan ürün/eşya/malzemelerin ambalajlarında birincil ambalaj ve/veya diğer türlerdeki ambalajları için bir ayırım söz konusu olmayıp bu ürün/eşya/malzemelerin tüm ambalajları için geri kazanım katılım payı yükümlülüğü geçerli olacaktır.

İçecek tanımına uyan ürünlerin ambalajlarından alınacak geri kazanım katılım paylarının hesabında; içecek ambalajı tanımına uyan ambalajlar “adet” olarak, bu tanım kapsamı dışında kalan diğer ambalajlar (ahşap ambalaj hariç olmak üzere) ise “kg” olarak tanımlanmış olduğundan, ödenecek geri kazanım katılım payının belirlenmesinde bu farklılık dikkate alınır.

Örnek 1: (W) ilaç üreticisi tarafından üretilen Şurup; metal kapaklı cam şişe içerisine doldurulmakta, prospektüsü ve ölçek kaşığı/kabı ile birlikte plastik film kaplı karton kutu içerisinde üzerinde kullanım esaslarını içeren etiket yapıştırılarak piyasaya arz edilmektedir. Bu durumda (W) ilaç üreticisi, piyasaya arz edilen şurubu için sadece Çevre Kanunu ek-1 sayılı listesinde yer alan ve ilaçlar için belirlenen geri kazanım katılım payından sorumlu olup, ilaç için kullanılan birincil ambalajları (cam şişe, metal kapak, karton kutu, plastik film, etiket) ve kutu içindeki ürünler (ölçek kaşığı/kabı, prospektüsü) için ayrıca geri kazanım katılım payı yükümlülüğü bulunmamaktadır.

VII- GEKAP Kapsamında Olmayan İşlemler

Ambalajlı olsa dahi, aşağıda belirtilen ürünler nedeniyle GEKAP ödenmez.

- Tekrar kullanıma alınan ürünler, zati ihtiyaç kapsamındaki ürünler, imha edilerek tasfiye edilecek gümrüklü ürün ve eşyalar ile ihraç edilen ürünler,
- Kamu kurum ve kuruluşlarının münhasıran asli görevlerinde kullanmak, piyasaya arz edilmemek ve ticari amaç güdülmemek kaydıyla ürettikleri veya bağlı kuruluşlarına ürettirdikleri Kanunun Ek-1 sayılı listesinde yer alan ürünler,
- Kanunun (Ek-1) sayılı listesinde yer alan ürünleri için ülkenin tamamında Bakanlıkça belirlenen esaslar doğrultusunda depozito sistemi uygulayan, piyasaya süren/ithalatçıların depozitolu olarak piyasaya sürdükleri ürünleri için depozito uygulanan miktar,
- Serbest dolaşıma giriş rejimi haricindeki diğer gümrük rejimleri (Dahilde İşleme Rejimi vb.) kapsamında yapılan ithalat işlemleri geri kazanım katılım payı uygulamasına tabi ithalat tanımı içinde yer almaz.

VIII- Lastikler İçin Geri Kazanım Katılım Payı Uygulamaları

GEKAP uygulamasına tabi olan lastiklerin belirlenmesinde 31/12/2019 tarihli ve 30995 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Geri Kazanım Katılım Payına İlişkin Yönetmelikte yer alan hususlar esas alınmak sureti ile aşağıda verilen özel tanımlar üzerinden değerlendirme yapılır.

Ürün Kategorileri	Araç Listesi
Lastik (Binek Araç)	- Otomobil (hususî ve ticarî), Hafif Ticarî, Panel Van, Minibüs, Arazi Taşıtı, Karavan, Motosiklet, Forklift (Şişme), Traktör ön lastikleri ve römorkleri
Lastik (Otobüs, Kamyon, Kamyonet, Yükleyci ve Kazıcı Lastikleri ve Diğerleri)	- Yükleyci, Kazıcı, Traktör arka lastikleri, Römork (traktör römorkları hariç), Otobüs, Kamyon (özel maksatlı kamyonlar dahil), Kamyonet, Tır, Zırhlı Taşıtı, Biçerdöver, Diğerleri
Lastik (İş Makinası Lastikleri)	- Dozer, Ekskavatör, Greyder, Seyyar Vinç, Beton Pompası, Konkasör
Dolgu Lastikler**	- Forklift, Özel maksatlı dolgu lastikli araçlar

Yukarıda yer alan ürünler için Çevre Kanununun ek-1 sayılı listesinde belirtilen tutarda geri kazanım katılım payı tahsil edilir. Mezkur yönetmeliğin 5. maddesinin 11. fıkrası: “Piyasaya arz edilecek araçlar ile elektrikli ve elektronik eşyaların orijinal eşya/parçası olarak kullanılan ve Kanunun ek-1 sayılı listesinde yer alan ürünler için bu ürünleri sadece araç ile elektrikli ve elektronik eşya üretiminde orijinal eşya/parça olarak kullanılmak şartıyla piyasaya sürenler

tarafından beyan yapılır, ancak bu ürünlerden geri kazanım katılım payı tahsil edilmez. Orijinal eşya/parça tanımına uymasına rağmen münferit olarak piyasaya arz edilen Kanunun ek-1 sayılı listesinde yer alan ürünler için geri kazanım katılım payı beyanı yapılır ve geri kazanım katılım payı tahsil edilir.” şeklinde açıklanmıştır. Konuya ilişkin örnekler aşağıdaki gibidir.

Örnek-1: (E) firması yurt içinde araç üretimi yapmaktadır. (E) ürettiği araçlarda orijinal eşya/parça kapsamında kullanacağı lastikleri yurt içinde araç lastiği üreten (F) firmasından temin etmektedir. Bu durumda;

- (E) firması orijinal eşya/parça kapsamında kullanmak üzere (F) firmasından temin ettiği lastikler için geri kazanım katılım payı beyanı yapar, ancak geri kazanım katılım payı ödemez.
- (F) firması orijinal eşya/parça kapsamında kullanmak üzere (E) firmasına verdiği lastikler için geri kazanım katılım payı beyanı yapar, ancak geri kazanım katılım payı ödemez.

Örnek-2: (H) firması (I) firmasının yetkili lastik ithalatçısıdır. (H) firması ithal ettiği lastikleri, orijinal eşya/parça kapsamında kullanmak üzere yurt içinde otomobil üreten (I) firmasına vermektedir. Bu durumda;

- (H) firması orijinal eşya/parça kapsamında kullanılmak üzere (I) firmasına temin ettiği lastikler için “tedarikçi/yetkili ithalatçı” vasfıyla geri kazanım katılım payı uygulamasından sorumlu değildir.
- (I) firması orijinal eşya/parça kapsamında kullanılmak üzere (H) firmasından temin ettiği ürünler için geri kazanım katılım payı beyanı yapar, ancak geri kazanım katılım payı ödemez.

Örnek-3: (B) firmasının, otomobillerde kullanım için (C) firmasına ürettiği lastikleri kendi adı ve/veya ticari markasıyla piyasaya arz etmesi halinde;

- (B) firması piyasaya süren olarak geri kazanım katılım payından sorumludur.
- (C) firması tedarikçi olup, geri kazanım katılım payından sorumlu değildir.

IX-Madeni Yağlar ve Bitkisel Yağlar İçin GEKAP Uygulamaları

Geri Kazanım Katılım Payına İlişkin Yönetmeliğin “Genel İlkeler” başlıklı 5 inci maddesinin 16. fıkrası kapsamında madeni yağların Çevre Kanununun Ek-1 sayılı listesinde yer alan ürünlerin (ambalajlar hariç) üretiminde hammadde olarak kullanılması durumunda hammadde olarak tedarik edilen bu ürünlerin ithalatçıları/üreticileri tarafından beyan yapılır, ancak hammadde olarak kullanılan bu ürünlerden geri kazanım katılım payı tahsil edilmez. Orijinal eşya/parça tanımına uymasına rağmen münferit olarak piyasaya arz edilen Kanunun ek-1 sayılı listesinde yer alan madeni yağlar için geri kazanım katılım payı beyanı yapılır ve geri kazanım katılım payı ödenir.

Örnek-1: (B) firması madeni yağ üretmektedir. (B) firmasının ürettiği madeni yağ başka bir madeni yağ üreten (C) firması hammadde olarak kullanılmaktadır. Bu durumda;

- (B) firması hammadde olarak kullanılmak üzere (C) firmasına verdiği madeni yağ için geri kazanım katılım payı beyanı yapar, ancak geri kazanım katılım payı ödemez.
- (C) firması, (B) firmasından aldığı hammadde (madeni yağ) ile üreterek piyasaya sürdüğü madeni yağ için geri kazanım katılım payından sorumludur.

Örnek-2: (D) firması madeni yağ üretmektedir. (D) firmasının ürettiği madeni yağı, lastik üreten (E) firması hammadde olarak kullanmaktadır. Bu durumda;

- (D) firması, lastik üretiminde hammadde olarak kullanılmak üzere (E) firmasına verdiği madeni yağ için geri kazanım katılım payı beyanı yapar, ancak geri kazanım katılım payı ödemez.
- (E) firması (D) firmasından aldığı hammadde ile üreterek piyasaya sürdüğü “lastik” için geri kazanım katılım payından sorumludur.

Örnek-3: (F) firması yurt içinde ürettiği madeni yağları, yurt içerisinde otomobil üreten (D) firmasına ilk dolum yağı olarak kullanılmak üzere vermektedir. Bu durumda;

- (F) firması ilk dolum yağı olarak kullanılmak üzere (D) firmasına verdiği madeni yağ için geri kazanım katılım payı beyanı yapar, ancak geri kazanım katılım payı ödemez.
- (D) firması, (F) firmasından ilk dolum yağı olarak kullanılmak üzere aldığı madeni yağ için geri kazanım katılım payı beyanı yapar, ancak geri kazanım katılım payı ödemez.
- (F) firması, (D) firmasının bayilerinde satışa/kullanıma sunulmak üzere verdiği diğer (ilk dolum yağı dışındaki) madeni yağları için ise geri kazanım katılım payı beyanı yapar ve geri kazanım katılım payı öder.

Örnek-4: Madeni yağ ithalatçısı olan (K) firması, ithal ettiği madeni yağlar için geri kazanım katılım payından sorumludur.

Örnek-5: (I) firması hammadde olarak kullanılmak şartıyla madeni yağ ithal etmektedir. (I) firmasının hammadde olarak kullanılmak üzere ithal ettiği madeni yağı, başka bir madeni yağ üreticisi olan (J) firmasına hammadde olarak kullanılmak üzere vermektedir.

- (I) firması hammadde olarak kullanılmak üzere ithal ettiği madeni yağ için geri kazanım katılım payı beyanı yapar, ancak geri kazanım katılım payı ödemez.
- (J) firması ise (I) firmasından aldığı hammadde ile üreterek piyasaya sürdüğü madeni yağ için geri kazanım katılım payı beyanı yapar, geri kazanım katılım payı öder.

Örnek-6: (K) firması lastik üretiminde hammadde olarak kullanılmak şartıyla madeni yağ ithal etmektedir. (K) firmasının ithal ettiği madeni yağı, lastik üreten (L) firması hammadde olarak kullanılmaktadır.

- (K) firması, lastik üretiminde hammadde olarak kullanılmak üzere (L) firmasına verdiği madeni yağ için geri kazanım katılım payı beyanı yapar, ancak geri kazanım katılım payı ödemez.
- (L) firması, (K) firmasından hammadde kapsamında temin ettiği madeni yağ ile üreterek piyasaya sürdüğü lastikler için geri kazanım katılım payı beyanı yapar, geri kazanım katılım payı öder.

Örnek-7: (M) firması yurt içerisinde otomobil üreten (N) firmasının “yetkili ithalatçısı” olarak ithal ettiği madeni yağları ilk dolum yağı kapsamında tedarik etmektedir. Bu durumda;

- (M) firması ilk dolum yağı olarak kullanılmak üzere (N) firmasına verdiği madeni yağ için “tedarikçi/yetkili ithalatçı” vasfıyla geri kazanım katılım payı uygulamasından sorumlu değildir.
- (N) firması, (M) firmasından ilk dolum yağı olarak kullanılmak üzere aldığı madeni yağ için geri kazanım katılım payı beyanı yapar, ancak geri kazanım katılım payı ödemez.

Madeni yağ piyasaya süren işletmeler, piyasaya sürdükleri madeni yağları, başka bir üreticiden tedarik etmesi durumunda geri kazanım katılım payından sorumludur.

Örnek-8: (O) firması, (P) firması için madeni yağ üretmektedir. (P) firması, (O) firmasına ürettiği madeni yağı kendi markasıyla piyasaya arz etmektedir. Bu durumda;

- (P) firması kendi markası ile piyasaya arz ettiği madeni yağlar için geri kazanım katılım payı beyanı yapar, geri kazanım katılım payı öder.
- (O) firması, (P) firması için ürettiği madeni yağlar için geri kazanım katılım payı beyanı yapmaz, geri kazanım katılım payı da ödemez. Ancak, (O) firması, kendi markası ile/kendi adına üreterek piyasaya sürdüğü madeni yağlar için geri kazanım katılım payı beyanı yapar, geri kazanım katılım payı öder.

Örnek-9: Bitkisel yağ üretimi faaliyetinde bulunan (D) firması ürünlerini (E) firması adına üretmekte ve piyasaya arz edilen ürünlerin üzerinde her iki firmanın adı ve/veya ticari markası bulunmaktadır. Ürünlerin piyasaya arzı (E) firması tarafından gerçekleştirilmekte olup, (D) ve (E) firmaları arasında yapılacak herhangi bir sözleşmede aksi bir durum belirtilmediği sürece; piyasaya arz edilen ürünler için (E) firması piyasaya süren, (D) firması ise tedarikçidir. Bu faaliyet çerçevesinde (D) firmasının (E) firmasına satış işlemi esnasında oluşacak geri kazanım katılım payından (E) firması piyasaya süren olarak sorumludur. Sonraki satışlar geri kazanım katılım payına tabi değildir.

Örnek-10: (G) firması bitkisel yağ üretmektedir. (H) firmasının ürettiği kanola yağını, bitkisel yağ üreten (G) firması hammadde olarak kullanmaktadır. Bu durumda;

- (H) firması hammadde olarak kullanılmak üzere (G) firmasına verdiği kanola yağı için geri kazanım katılım payı beyanı yapar, ancak geri kazanım katılım payı ödemez.
- (G) firması, (H) firmasından aldığı hammadde ile üreterek piyasaya sürdüğü bitkisel yağ için geri kazanım katılım payından sorumludur.

Örnek-11: (I) firması bitkisel yağ üretiminde hammadde olarak kullanılmak şartıyla bitkisel yağ ithal etmektedir. (I) firması ithal ettiği bitkisel yağı, hammadde olarak kullanılmak üzere bitkisel yağ üreten (J) firmasına vermektedir.

- (I) firması hammadde olarak kullanılmak üzere ithal ettiği bitkisel yağ için geri kazanım katılım payı beyanı yapar, ancak geri kazanım katılım payı ödemez.
- (J) firması, (I) gerçek/tüzel kişisinden aldığı hammadde ile üreterek piyasaya sürdüğü bitkisel yağ için geri kazanım katılım payından sorumludur.

X-GEKAP Beyannamesi, Düzeltme İşlemleri ve Mahsuplaşma:

1 ve 2 Sıra No'lu Geri Kazanım Katılım Payı Beyannamesi Genel Tebliğine göre;

GEKAP Beyannamesinin elektronik ortamda beyan edilmesi zorunluluğu getirilmiştir. Gelir veya kurumlar vergisi mükellefi olsun veya olmasın tüm satış noktaları ile piyasaya sürenler/ithalatçılar GEKAP Beyannamelerini elektronik ortamda göndermek zorundadırlar. Beyan dönemleri;

- Kurumlar vergisi mükellefleri için aylık,
- Diğerleri için üç aylık,

olarak belirlenmiştir. Üç aylık beyan dönemleri aşağıda belirtildiği gibi olacaktır:

- Birinci dönem; Ocak-Şubat-Mart.
- İkinci dönem; Nisan-Mayıs-Haziran.
- Üçüncü dönem; Temmuz-Ağustos-Eylül.
- Dördüncü dönem; Ekim-Kasım-Aralık.

GEKAP Beyannamesinin, plastik poşetin satışının yapıldığı ve diğer ürünler için piyasaya sürüldüğü/ithal edildiği beyan dönemini takip eden ayın son günü saat 23.59'a kadar yetkili vergi dairesine elektronik ortamda gönderilmesi gerekmektedir.

GEKAP Beyannamesini vermekle yükümlü olanlar, beyan dönemi içerisinde 2872 sayılı Kanuna ekli (1) sayılı listede yer alan ürünlerden plastik poşetlerin satışını, diğer ürünlerin ise piyasa arzını/ithalini yapmamış olsalar dahi Geri Kazanım Katılım Payı Beyannamesini vermekle yükümlüdürler. Bu durumda beyannamenin "Beyan edilecek geri kazanım katılım payı bulunmamaktadır" seçeneği işaretlenerek gönderilmesi gerekmektedir.

Üç aylık beyan dönemleri hâlinde verilecek Geri Kazanım Katılım Payı Beyannamelerinde, aylık dönemlere ilişkin bilgilerin ayrı ayrı gösterilmesi gerekmektedir.

Örnek-1: Ankara ilinde market işletmeciliği faaliyetinde bulunan (A) Ltd. Şti.'nin, Başkent Vergi Dairesinde kurumlar vergisi, katma değer vergisi ve gelir (stopaj) vergisi mükellefiyeti bulunmaktadır. Perakende olarak mal satan (A) Ltd. Şti. ürün satışlarında tüketicilere ücret karşılığında plastik poşet vermektedir. (A) Ltd. Şti. Nisan/2020 beyan dönemi içerisinde tüketicilere hiç plastik poşet satışı yapmamıştır.

Bu durumda (A) Ltd. Şti.'nin Nisan/2020 beyan dönemine ait Geri Kazanım Katılım Payı Beyannamesinin, "Beyan edilecek geri kazanım katılım payı bulunmamaktadır" seçeneği işaretlenerek 1/6/2020 günü saat 23.59'a kadar Başkent Vergi Dairesine elektronik ortamda gönderilmesi gerekmektedir.

Örnek-2: Ankara ilinde ticari faaliyette bulunan (C) A.Ş.'nin, Seğmenler Vergi Dairesinde kurumlar vergisi, katma değer vergisi ve gelir (stopaj) vergisi mükellefiyeti bulunmaktadır. Mükellefin aynı zamanda İstanbul, Çorum, Samsun illerinde ve Bursa ili Gemlik ilçesinde şubeleri vardır.

(C) A.Ş.'nin, merkez ve şubelerinden yapmış olduğu plastik poşet satışlarına ait Geri Kazanım Katılım Payı Beyannamesini, plastik poşet satışının yapıldığı beyan dönemini takip eden ayın son günü saat 23.59'a kadar kurumlar vergisi mükellefiyetinin bulunduğu Seğmenler Vergi Dairesine elektronik ortamda göndermesi gerekmektedir.

Örnek-3: Konya ilinde faaliyet gösteren üç ortaklı (ABC) Adi Ortaklığının Meram Vergi Dairesinde katma değer vergisi ve gelir (stopaj) vergisi mükellefiyeti bulunmaktadır. Ortak (A) nın Ankara ili Kızılbey Vergi Dairesinde gelir vergisi mükellefiyeti, Ortak (B) nin Konya ili

Meram Vergi Dairesinde gelir vergisi mükellefiyeti, Ortak (C) nin ise İzmir ili Kordon Vergi Dairesinde gelir vergisi mükellefiyeti bulunmaktadır.

(ABC) Adi Ortaklığının, yapmış olduğu plastik poşet satışlarına ait Geri Kazanım Katılım Payı Beyannamesini plastik poşet satışının yapıldığı beyan dönemini takip eden ayın son günü saat 23.59'a kadar (ABC) Adi Ortaklığının katma değer vergisi ve gelir (stopaj) vergisi mükellefiyetinin bulunduğu Meram Vergi Dairesine ortaklık adına elektronik ortamda göndermesi gerekmektedir.

Yine 2 Sıra No'lu Geri Kazanım Katılım Payı Beyannamesi Genel Tebliğine göre;

GEKAP tutarını azaltıcı mahiyette düzeltme beyannamesi verilebilecek olup, bu tür beyannamelere ilişkin gerekli düzeltme işlemleri yapılacaktır. Ancak Başkanlık tarafından Çevre ve Şehircilik Bakanlığına geri kazanım katılım payı tutarını azaltıcı mahiyette verilen düzeltme beyannamelerine ilişkin elektronik ortamda bilgi verilinceye kadar, vergi dairesi müdürlükleri tarafından geri kazanım katılım payı tutarını azaltıcı mahiyette verilen düzeltme beyannamelerine ilişkin Çevre ve Şehircilik Bakanlığının ilgili il müdürlüklerine yazı ile bilgi verilecektir.

GEKAP Beyannamesini vermekle yükümlü olanlar, Geri Kazanım Katılım Payına İlişkin Yönetmelikte belirtilen iade şartları (Mezkur Yönetmelik 12. madde) doğrultusunda iade alınan ürünlere isabet eden ve ilgili dönemde beyan edilen geri kazanım katılım payı tutarını plastik poşetler için oluşan geri kazanım katılım payı hariç olmak üzere, beyan edecekleri toplam geri kazanım katılım payından mahsup edebilirler. Bir beyan döneminde mahsup edilecek geri kazanım katılım payı tutarı toplamı, mükelleflerin beyan edecekleri geri kazanım katılım payı toplam tutarından fazla ise aradaki fark bir sonraki beyan dönemine devredilecektir.

Örnek-4: Kırşehir ilinde araç lastiği üreten (G) A.Ş.'nin Kırşehir Vergi Dairesinde kurumlar vergisi, katma değer vergisi ve gelir (stopaj) vergisi mükellefiyeti bulunmaktadır.

(G) A.Ş. 1.000 adet binek araç lastiğini Mart/2020 döneminde piyasaya sürmüş ve bu lastiklerden 100 adedini aynı dönem içerisinde iade almıştır. Ayrıca (G) A.Ş. Ocak/2020 döneminde piyasaya sürdüğü ve geri kazanım katılım payını beyan ettiği 50 adet binek araç lastiğini de Mart/2020 döneminde iade almıştır.

(G) A.Ş. Mart/2020 döneminde iade almış olduğu 100 adet lastik için hesaplanan geri kazanım katılım payını beyannameye dâhil etmeyecektir.

(G) A.Ş. 900 adet binek araç lastiği için hesapladığı geri kazanım katılım payından daha önce beyan ettiği ve Mart/2020 döneminde iade aldığı 50 adet lastik için hesapladığı geri kazanım katılım payını beyanname üzerinde mahsup ederek beyannamesini 30/4/2020 günü saat 23.59'a kadar Kırşehir Vergi Dairesine elektronik ortamda gönderecektir.

Örnek-5: Kayseri ilinde faaliyette bulunan (H) A.Ş.'nin Mimar Sinan Vergi Dairesinde kurumlar vergisi, katma değer vergisi ve gelir (stopaj) vergisi mükellefiyeti bulunmaktadır.

(H) A.Ş. Mayıs/2020 döneminde 2.000 TL geri kazanım katılım payı hesaplamıştır.

(H) A.Ş. Ocak/2020 döneminde piyasaya sürdüğü ve üzerinden 3.000 TL geri kazanım katılım payı hesapladığı ürünleri Mayıs/2020 döneminde iade almıştır. Mayıs/2020 döneminde hesaplanan 2.000 TL tutarındaki geri kazanım katılım payından, iade alınan ürünlere ilişkin 3.000 TL tutarındaki geri kazanım katılım payı beyannamesinin ilgili satırında gösterilerek mahsup edilecektir. Mayıs/2020 dönemi itibarıyla mahsup edilemeyen 1.000 TL tutarındaki geri kazanım katılım payı ise sonraki dönemlerde mahsup edilmek üzere devredilecektir.

XI- Yaptırımlar ve Sorumluluk

Geri Kazanım Katılım Payına İlişkin Yönetmelik hükümlerine aykırı hareket edenler hakkında 2872 Sayılı Çevre Kanunu'nda öngörülen fiillere ilişkin müeyyideler uygulanmaktadır. Mezkur Kanunun 20/z maddesi uyarınca, geri kazanım katılım payını ödemediği tespit edilenlere katılım payı tutarının %20 fazlası kadar idari para cezası kesilecek ve ayrıca 6183 sayılı Kanunun 51. maddesine göre hesaplanacak gecikme zammı oranında gecikme faizi alınacaktır. Ayrıca Kanun'un 12. maddesi uyarınca bilgi ve bildirim yükümlülüğünü yerine getirmeyenlere ise 22.109,00-TL idarî para cezası kesilecektir.

Çevre Kanunu'nda yazılı fiiller kapsamında kesilecek idari nitelikteki cezalar, bu fiiller için diğer kanunlarda yazılı cezaların uygulanmasına engel teşkil etmemektedir.

Mezkur yönetmeliğin 5. maddesinin 7. fıkrasına göre GEKAP beyanlarının piyasaya sürenler/ithalatçıların ilgili muhasebe sorumluları tarafından incelenip onaylanması, Bakanlıkça gerekli görülmesi halinde de Yeminli Mali Müşavirlere incelenmesi ve doğrulanması esastır.

Yine yönetmeliğin Bildirim ve Beyanların Doğruluğu ve Kayıtları başlıklı 10. maddesi; “ (1) Sürekli bir çevre görevlisi istihdam eden veya çevre danışmanlık firmalarından çevre yönetimi hizmeti alan veya çevre yönetim birimi kurma zorunluluğu bulunan piyasaya süren işletmeler ile ödeyecekleri geri kazanım katılım payı miktarı 50.000 Türk Lirası 'ndan fazla olan piyasaya süren işletmelerce bu Yönetmelik kapsamında yapılacak bildirim ve beyannamelerine esas veriler 2872 sayılı kapsamında tanımlanan çevre görevlisi tarafından incelenip onaylanır.

(2) Bakanlıkça gerekli görülmesi halinde; piyasaya sürenler/ithalatçılar ve satış noktaları bu Yönetmelik kapsamındaki bildirimlerinin ve beyannamelerinin ayrı ayrı veya birlikte karşılaştırmalı olarak yeminli mali müşavirlere incelenmesi ve/veya doğrulanmasını sağlamak veya bağımsız denetim kuruluşlarına incelenmesini sağlamak ve inceleme/sonuç/değerlendirme raporlarını Bakanlığa sunmak zorundadırlar.

(3) Bu Yönetmelik kapsamında yürütülen iş ve işlemlere yönelik veriler en az beş yıl süreyle muhafaza edilir.” şeklinde açıklanmıştır.

XII- GEKAP Uygulamasında Karşılaşılan Sorunlar:

A- GEKAP Uygulamasının Faturalarda Gösterilmesi, Muhasebe Kayıtları ve KDV

GEKAP tutarlarının faturalarda gösterilmesi ve üzerinden KDV hesaplanıp hesaplanmayacağı konusunda idare tarafından herhangi bir düzenleme yapılmamıştır. Ancak şu anki duruma göre Ek-1 sayılı listedeki -plastik poşet dışında kalan- ürünlerin piyasaya arzı ile doğan GEKAP ödemelerinin piyasaya süren ya da ithalatçıları tarafından alıcıya yansıtılması gerekecektir. Dolayısıyla piyasaya süren ya da ithalatçılar mevcut ambalajlı ürünlerin belirlenmiş geri kazanım katılım payını düzenleyecekleri fatura ile yansıtılması ve karşı taraftan tahsil etmeleri gerekecektir. Zira, söz konusu yansıtma işleminin gerçekleşmemesi durumunda GEKAP yükü tamamen ambalajlı ürünü üreten ve piyasaya süren işletmenin üzerinde kalacaktır. Ama daha önce de belirtildiği üzere bu konuda herhangi bir idari düzenleme yapılmamıştır. GEKAP tutarının satış faturalarında satış fiyatı içerisine dahil edilmesi halinde toplam bedel üzerinden KDV hesaplanması gerekir, Zira 3065 Sayılı Katma Değer Vergisi Kanunu'nun 20. maddesine göre teslim ve hizmet işlemlerinde matrah, bu işlemlerin karşılığını teşkil eden bedel olarak tanımlanmıştır. Ayrıca, GEKAP kapsamındaki ürünlerin muhasebe kayıtlarının nasıl yapılacağı konusunun da netleştirilmesi gerekmektedir.

B- GEKAP Kapsamındaki İhraç Kayıtlı Satışlar

Geri Kazanım Katılım Payına İlişkin Yönetmeliğinde piyasaya sürme sadece yurt içine sunma olarak tanımlanmış, ihracat kapsam dışında tutulmuştur. Ancak Yönetmelikte ihraç kayıtlı satışların ihracat olarak değerlendirilip değerlendirilmediği konusu net değildir.

C- GEKAP Kapsamındaki Basit Usule Tabi Mükellefler

Bilindiği üzere vergi mevzuatında basit usulde vergilendirme kapsamında bulunan mükelleflere, gerçek usulde vergilendirilen mükelleflerden farklı bir takım kolaylıklar sağlanmıştır. Ancak GEKAP uygulamasında basit usulde bulunan mükellefler ile gerçek usulde vergilendirilen mükellefler arasında bir fark bulunmamaktadır. Bu durum basit usuldeki mükelleflerin GEKAP uygulamasına uyum sağlamasında çeşitli sıkıntılar doğurabilecektir.

D- GEKAP Uygulaması ve Vergi Mevzuatı

Geri Kazanım Katılım Payı (GEKAP) 2872 sayılı Çevre Kanunu'na göre uygulanacaktır. Dolayısıyla Vergi Usul Kanunu'na hükümlerine tabi değildir. Bu durum uygulamada çeşitli problemlere yol açabilecektir. Zira Vergi Usul Kanunu'nda uzlaşma, tecil-terkin, düzeltme, pişmanlık gibi mükellefin haklarını koruyan müesseseler bulunurken GEKAP uygulamasında söz konusu müesseseler mevcut değildir.

E- Yeminli Mali Müşavirlerin ve Mali Müşavirlerin Sorumlulukları

Yönetmeliğin 5. maddesinin 7. fıkrasında GEKAP beyanlarının piyasaya sürenler/ithalatçıların ilgili muhasebe sorumluları tarafından incelenip onaylanması, Bakanlıkça gerekli görülmesi halinde de Yeminli Mali Müşavirlere inceletilmesi ve doğrulatilması esasır ifadesi yer almaktadır.

GEKAP uygulamasıyla ilgili yukarıda açıklanan bilgiler doğrultusunda; Mükelleflerin GEKAP uygulaması için detaylı bir çalışma yapması gerektiği ve bununda mükellefler için ilave zaman ve maliyet yaratacağı hususu birlikte değerlendirildiğinde; söz konusu uygulama için belirli bir satış hasılatı üzerindeki işletmelerin GEKAP beyanlarının dönem sonu itibariyle Yeminli Mali Müşavirlerce hazırlanacak bir Tasdik Raporuyla onaylanması bu sürecin daha sağlıklı ilerlemesini ve uyum sürecinin daha çabuk geçirilmesini sağlayacaktır.

Dolayısıyla Hazine ve Maliye Bakanlığı ile Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından yapılacak düzenleme ile GEKAP uygulamasında teknik ve uzmanlık açısından deneyimli Yeminli Mali Müşavirlerden bu konuda destek alınması önem arz etmektedir.

Hayatımıza yeni giren GEKAP uygulama süreçlerinin daha sağlıklı olarak gerçekleşmesine yönelik yukarıda yer verdiğimiz eleştiri ve önerilerimizin yararlı olacağını düşünmekteyiz.

XIII- Geri Kazanım Katılım Payı Beyannamesinin Düzenlenmesi

Sistemde, GEKAP Bildirimleri alanı, Yurt İçinde Üretilerek Piyasaya Arz Edilen Ürünlere İlişkin GEKAP Bildirim Satırları ile İthal Edilerek Yurt İçinde Piyasaya Arz Edilen Ürünlere İlişkin GEKAP Bildirim Satırları olmak üzere iki tablodan oluşmaktadır.

Ürün	Depozito Onay Kodu	Birim Tutar	Miktar	Tutar (TL)
TOPLAM				

Ürün	Depozito Onay Kodu	Birim Tutar	Miktar	Tutar (TL)
TOPLAM				

► **Yurt İçinde Üretilerek Piyasaya Arz Edilen Ürünlere İlişkin GEKAP Bildirim Satırları**
1-Ürün: GEKAP kapsamında yer alan ürünlerin listelendiği bir alandır. Aynı ürün tabloda tek satırda gösterilebilir. Dolayısıyla listeden yalnız bir kez seçilebilir.

kod	grup	ürün	tutar	birim
001	PİL	ÇİNKO KAR...	2	TL/KG
002	PİL	ALKALI SİLİ...	2	TL/KG
003	PİL	ALKALI DÜĞ...	3	TL/KG
004	PİL	DÜĞME PİL...	10	TL/KG
005	PİL	LİTYUM DÜĞ...	10	TL/KG
006	PİL	LİTYUM SİLİ...	5	TL/KG
007	PİL	OTOMOTİV ...	15	TL/KG
008	PİL	LİTYUM İÇE...	15	TL/KG
009	PİL	DİĞER ŞARJ...	5	TL/KG
010	MADENİ YAĞ	MADENİ YAĞ	50	KR/KG
011	İLAC	BEŞERİ İLA...	1	KR/KUTU-ŞİŞE
012	İLAC	ZİRAİ İLAÇ (...)	1	KR/KUTU-ŞİŞE
013	İLAC	METEORİNER	1	KR/KUTU-ŞİŞE

2-Depozito Onay Kodu: Şu an için aktif olmayan bir alandır. Sonraki süreçte aktif hale gelmesi beklenmektedir.

Beyanname 1 - POSET_2

İstisnalar ve Mahsup İşlemleri Sonuç Hesapları Düzenleme Bilgileri
Genel Bilgiler Plastik Poşete Ait Bilgiler Diğer Ürünlere İlişkin Gekap Bildirimleri

YURT İÇİNDE ÜRETİLEREK PİYASAYA ARZ EDİLEN ÜRÜNLERE İLİŞKİN GEKAP BİLDİRİM SATIRLARI

Ürün	Depozito Onay Kodu	Birim Tutar	Miktar	Tutar (TL)
TOPLAM				

3-Birim Tutar: Seçilmiş olan ürüne karşılık gelen birim tutar otomatik olarak gelmektedir. GEKAP kapsamında yer alan her bir ürünün tesliminde birim tutarlar baz alınmak suretiyle GEKAP hesaplanabilmektedir.

Beyanname 1 - POSET_2

İstisnalar ve Mahsup İşlemleri Sonuç Hesapları Düzenleme Bilgileri
Genel Bilgiler Plastik Poşete Ait Bilgiler Diğer Ürünlere İlişkin Gekap Bildirimleri

YURT İÇİNDE ÜRETİLEREK PİYASAYA ARZ EDİLEN ÜRÜNLERE İLİŞKİN GEKAP BİLDİRİM SATIRLARI

Ürün	Depozito Onay Kodu	Birim Tutar	Miktar	Tutar (TL)
TOPLAM				

4-Miktar: Mükellefler tarafından manuel olarak girişi yapılacaktır ve ölçü birimi seçilecektir.(kg, adet, kutu vb.)

Beyanname 1 - POSET_2

İstisnalar ve Mahsup İşlemleri Sonuç Hesapları Düzenleme Bilgileri
Genel Bilgiler Plastik Poşete Ait Bilgiler Diğer Ürünlere İlişkin Gekap Bildirimleri

YURT İÇİNDE ÜRETİLEREK PİYASAYA ARZ EDİLEN ÜRÜNLERE İLİŞKİN GEKAP BİLDİRİM SATIRLARI

Ürün	Depozito Onay Kodu	Birim Tutar	Miktar	Tutar (TL)
TOPLAM				

5-Tutar(TL): Otomatik olarak hesaplanacaktır ve toplam ödenmesi gereken GEKAP tutarını ifade etmektedir.

Ürün	Depozito Onay Kodu	Birim Tutar	Miktar	Tutar(TL)
				TOPLAM

KAYNAKLAR

- 1- 2872 Sayılı Çevre Kanunu
- 2- 3065 Sayılı Katma Değer Vergisi Kanunu
- 3- Geri Kazanım Katılım Payına İlişkin Yönetmelik
- 4- Geri Kazanım Katılım Payı Beyannamesi Genel Tebliği (Sıra No:1)
- 5- Geri Kazanım Katılım Payı Beyannamesi Genel Tebliği (Sıra No:2)
- 6- T.C. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı GEKAP Yönetmeliğinin Uygulanmasına Dair Usul ve Esaslar

Bilgilerinize Sunulur...

SAYGILARIMIZLA...